

Oversigt over regeringens vækstområder

I Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

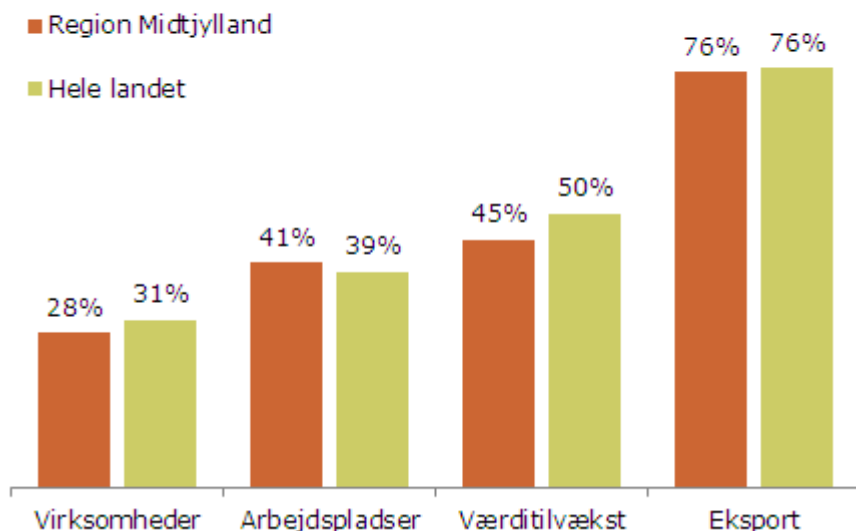
OVERSIGT OVER VÆKSTOMRÅDER I REGION MIDTJYLLAND	3
INDUSTRIEN I REGION MIDTJYLLAND	4
OFFENTLIGE ARBEJDSPLADSER I REGION MIDTJYLLAND	5
FØDEVARER I REGION MIDTJYLLAND	5
ENERGI OG KLIMA I REGION MIDTJYLLAND	9
DET BLÅ DANMARK I REGION MIDTJYLLAND	12
IKT OG DIGITAL VÆKST I REGION MIDTJYLLAND	15
KREATIVE ERHVERV I REGION MIDTJYLLAND	18
SUNDHED OG VELFÆRD I REGION MIDTJYLLAND	21
VAND, BIO OG MILJØLØSNINGER I REGION MIDTJYLLAND	24
TURISME I REGION MIDTJYLLAND	27
DATAKILDER OG METODE	30
FØDEVARERS AFGRÆNSNING	31
ENERGI OG KLIMAS AFGRÆNSNING	32
DET BLÅ DANMARKS AFGRÆNSNING	33
IKT OG DIGITAL VÆKSTS AFGRÆNSNING	33
KREATIVE ERHVERVS AFGRÆNSNING	34
SUNDHED OG VELFÆRDS AFGRÆNSNING	35
VAND, BIO OG MILJØLØSNINGERS AFGRÆNSNING	35
TURISMENS AFGRÆNSNING	36

OVERSIGT OVER VÆKSTOMRÅDER I REGION MIDTJYLLAND

45.573	virksomheder
415.087	arbejdspladser
148,0	værditilvækst mia. kr.
179,1	eksport mia. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
1. Fødevarer	2.022	56.152	20.906	56.032
2. Energi og klima	714	23.092	15.094	40.475
3. Det blå Danmark	753	6.877	4.022	6.730
4. IKT og digital vækst	1.992	15.266	7.642	3.552
5. Kreative erhverv og design	3.530	28.817	12.304	23.521
6. Sundheds- og velfærdsløsninger	450	5.612	2.477	1.664
7. Vand, bio og miljøløsninger	473	9.910	542	2.519
8. Turisme	2.960	24.573	3.750	913
Brancher udenfor regeringens vækstteams	32.679	244.788	81.289	43.663

De 8 vækstteams andel af den samlede private økonomi

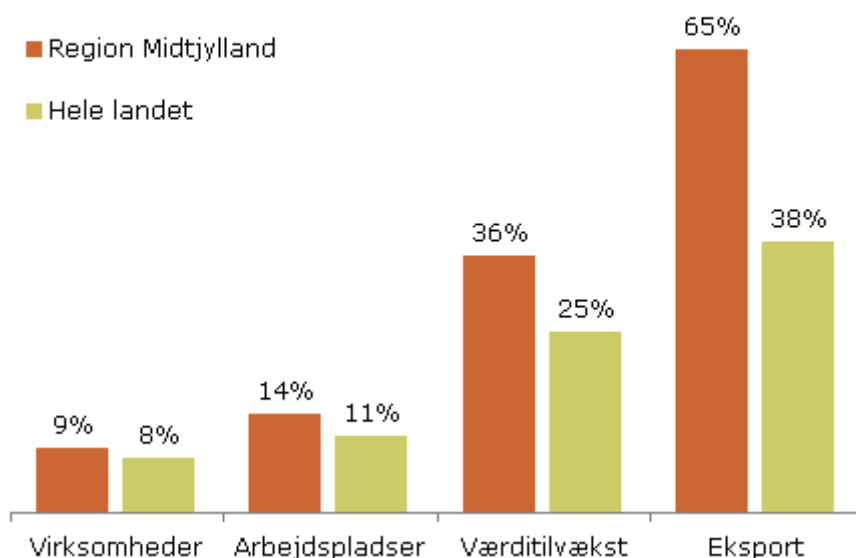
	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
1. Fødevarer	↘	↗	↘
2. Energi og klima	↘	↘	↗
3. Det blå Danmark	↗	↗	↘
4. IKT og digital vækst	↗	↗	↘
5. Kreative erhverv og design	↘	↗	↗
6. Sundheds- og velfærdsløsninger	↘	↗	↘
7. Vand, bio og miljøløsninger	↘	↗	↗
8. Turisme	↗	↘	↘

INDUSTRIEN I REGION MIDTJYLLAND

4.143	virksomheder
83.664	arbejdspladser
53,5	værditilvækst mia. kr.
116,9	eksport mia. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
9.1 Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	344	14.925	13.399	42.607
9.2 Tekstil- og læderindustri	255	2.411	1.294	2.284
9.3 Træ- og papirindustri, trykkerier	468	7.413	3.764	2.708
9.4 Kemisk industri	44	1.832	1.316	3.373
9.5 Medicinalindustri	0	28	0	0
9.6 Plast-, glas- og betonindustri	300	7.471	4.224	4.049
9.7 Metalindustri	899	11.980	5.497	3.953
9.8 Elektronikindustri	136	4.786	3.544	5.738
9.9 Fremst. af elektrisk udstyr	104	1.785	1.019	1.576
9.10 Maskinindustri	510	20.381	14.525	42.929
9.11 Transportmiddelindustri	87	2.250	1.493	3.268
9.12 Møbel og anden industri mv.	996	8.402	3.404	4.367

Industriens andel af den samlede private økonomi

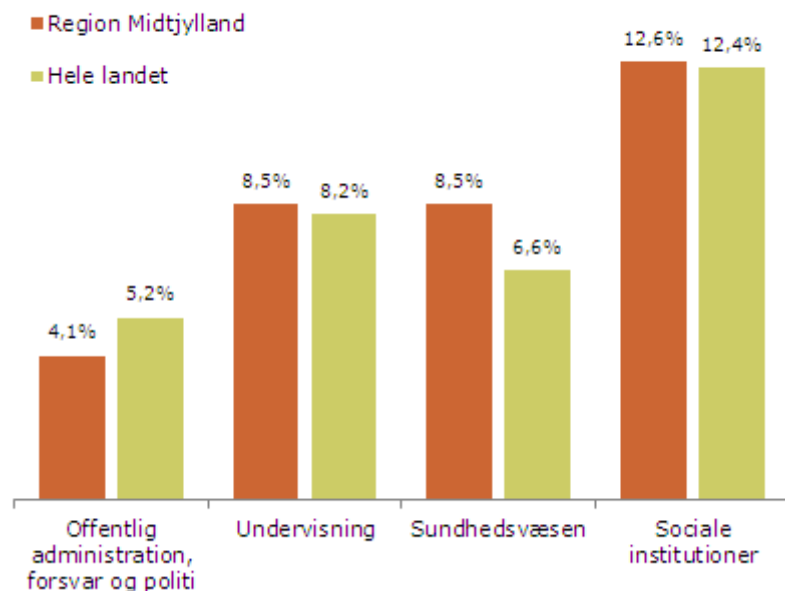
	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
9. Industrien	↓	↗	↗
9.1 Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	↘	↗	↗
9.2 Tekstil- og læderindustri	↓	↘	↑
9.3 Træ- og papirindustri, trykkerier	↓	↓	↑
9.4 Kemisk industri	↓	↘	↘
9.5 Medicinalindustri	↓	↓	↘
9.6 Plast-, glas- og betonindustri	↗	↑	↗
9.7 Metalindustri	↗	↑	↗
9.8 Elektronikindustri	↓	↘	↗
9.9 Fremst. af elektrisk udstyr	↓	↗	↘
9.10 Maskinindustri	↘	↗	↑
9.11 Transportmiddelindustri	↓	↘	↑
9.12 Møbel og anden industri mv.	↓	↘	↗

OFFENTLIGE ARBEJDSPLADSER I REGION MIDTJYLLAND

Antallet af arbejdspladser, 2013	
Offentlig administration, forsvar og politi	24.981
Undervisning	51.315
Sundhedsvæsen	40.005
Sociale institutioner	76.039
I alt	192.340

Pendlingsområder	Arbejdspladser 2013			
	Offentlig administration, forsvar og politi	Undervisning	Sundhedsvæsen	Sociale institutioner
Holstebro, Lemvig, Struer	2.501	3.607	3.604	5.566
Herning, Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern	3.123	6.177	3.778	11.111
Viborg, Skive	6.249	5.022	5.004	7.825
Silkeborg	1.088	2.858	2.141	5.109
Randers, Norddjurs	1.776	4.854	3.658	9.094
Aarhus, Favrskov, Odder, Samsø, Skanderborg, Syddjurs	7.842	24.155	18.607	30.194
Horsens, Hedensted	2.402	4.642	3.213	7.140

Andelen af det samlede antal arbejdspladser

FØDEVARER I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Fødevaresikkerhed:

Danmark har en lang tradition for arbejdet med fødevaresikkerhed og sporbarhed inden for fødevarer, hvor det er muligt at følge og spore fødevarernes ingredienser tilbage til råvarerne.

Potentiale: Fødevaresikkerhed er et vigtigt konkurrenceparameter på eksportområdet. Ikke mindst i Kina, hvor en ny og strammere lovgivning for fødevaresikkerhed er på vej. Kina har udpeget Danmark som samarbejdsland i arbejdet med fødevaresikkerhed.

Viden og fokus på sundhed

Danske virksomheder er globalt førende i forhold til at producere og udvikle ingredienser, enzymer og kulturer, som indgår i fødevarer, foder og andre biobaserede produkter.

Potentiale: Den stigende globale velstand kan på sigt øge efterspørgslen efter sundere og mere næringsrigtige fødevarer samt ny viden og knowhow indenfor sundhed, kost og ernæring mv.

Ressourceeffektiv fødevareproduktion

Danmark har erhvervs- og forskningsmæssig viden om bæredygtighed og ressourceeffektiv fødevareproduktion.

Potentiale: Internationalt efterspørges en mere ressourceeffektiv fødevareproduktion, som belaster miljøet mindst muligt.

Biomasse til industrielle formål

Danmark har kompetencer indenfor biomasse til industrielle formål, som materialer og energi baseret på biologiske materialer fra rest- og biprodukter fra fødevareproduktionen.

Potentiale: Der er en stigende global efterspørgsel efter biomasse til industrielle formål.

Regionale styrker

En stor del af den danske beskæftigelse, værdiskabelse og eksport inden for fødevareerhvervet er koncentreret i fødevarevirksomheder, der er lokaliseret i Region Midtjylland.

Fødevarevirksomheder, der er placeret i Region Midtjylland står således for 31% af den samlede danske værdiskabelse og 43% af den samlede danske eksport fra fødevareerhvervet.

Regionen har en stærk specialisering inden for forarbejdning af mælkeprodukter og ingredienser. Området er i høj grad domineret af Arlas aktiviteter men indeholder også en række andre interessante og innovative virksomheder som Thise, Mammen Mejeri og Them Andelsmejeri.

Region Midtjylland har ligeledes en stærk specialisering inden for forarbejdning af kød, hvor man i regionen har store internationale virksomheder som Danish Crown, Tulip og Rose Poultry.

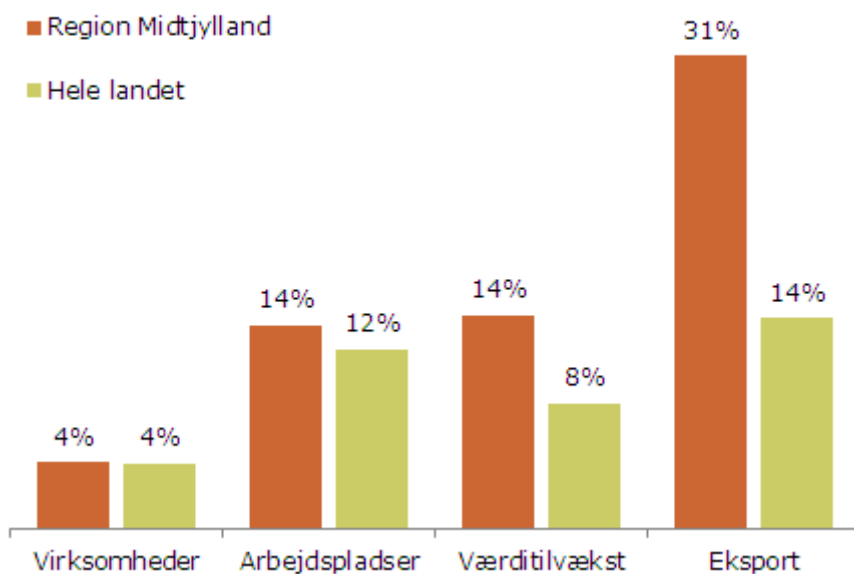
Region Midtjylland har også en specialisering inden for produktion af ingredienser. Specialiseringen er særlig tydelig i Aarhus, der huser virksomheder som Arla Food Ingredients, AarhusKarlshavn og DuPont Nutrition Biosciences, men også KMC i Brande og Karup er et velkendt navn både nationalt og internationalt.

Der ligger et stærkt vidensmiljø i regionen.

2.022	virksomheder
56.152	arbejdspladser
20,9	værditilvækst mia. kr.
56,0	eksport mia. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
1.1 Primære erhverv		16.714		
1.2 Forarbejdning af mælkeprodukter	16	3.851	5.147	14.998
1.3 Forarbejdning af kød	40	4.832	5.218	20.518
1.4 Produktion af ingredienser	14	575	792	3.019
1.5 Anden fødevarereproduktion	85	2.194	1.127	1.655
1.6 De blå erhverv	11	1.212	311	1.354
1.7 Agentur og engroshandel	667	7.228	4.718	10.216
1.8 Detailhandel	1.078	16.066	1.804	166
1.9 Støtteerhverv	111	3.480	1.788	4.106

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
1. Fødevarer	↘	↗	↔
1.1 Primære erhverv	↘	↗	↔
1.2 Forarbejdning af mælkeprodukter	↔	↗	↗
1.3 Forarbejdning af kød	↔	↔	↗
1.4 Produktion af ingredienser	↘	↘	↔
1.5 Anden fødevarereproduktion	↘	↔	↔
1.6 De blå erhverv	↘	↔	↔
1.7 Agentur og engroshandel	↔	↔	↔
1.8 Detailhandel	↔	↔	↔
1.9 Støtteerhverv	↔	↗	↔

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	56.152	2.022
Favrskov	2.185	85
Hedensted	2.152	74
Herning	4.220	117
Holstebro	3.868	99
Horsens	4.669	151
Ikast-Brande	2.006	63
Lemvig	2.368	52
Norddjurs	2.003	58
Odder	785	29
Randers	3.551	150
Ringkøbing-Skjern	5.327	108
Samsø	369	21
Silkeborg	2.790	144
Skanderborg	2.032	77
Skive	2.245	74
Struer	1.198	43
Syddjurs	1.534	61
Viborg	4.488	155
Århus	8.362	461

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

ENERGI OG KLIMA I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Vedvarende energi

Danmark har erhvervsmæssige kompetencer indenfor vindområdet, fjernvarme og energieffektivisering.

Mere end hver fjerde vindmølle i verden kommer fra en dansk producent, og markedsandelen var i 2011, trods en kraftig vækst på de globale markeder, fortsat på knapt en femtedel.

Danske virksomheder er førende inden for hele værdikæden i havvindmølleprojekter.

Potentiale: Den forventede globale vækst frem mod 2020 indenfor havvind skaber et fremtidigt vækstpotentiale for danske vindmølle producenter.

Energisystemet i Danmark

Danske virksomheder har opbygget kompetencer og viden på en række grønne energiteknologier og udlandet er interesseret i indretningen af det danske energisystem og erfaringerne hermed.

Udbygning af danske virksomheders styrkeposition på fjernvarmeområdet vil bidrage til øget eksport til blandt andet de store vækstmarkeder. Danmark er det EU-land, hvor energiteknologi udgør den største andel af vareeksporten.

Potentiale: Danmark er et af de første lande der gennemfører en ambitiøs omstilling af energisystemet, dermed er der mulighed for eksport af erfaringer og teknologier til andre lande.

Biomasse

Danmark har anerkendte kompetencer indenfor biomasse. Energi fra biomasse udgør i dag ca. 70 pct. af den samlede danske vedvarende energiproduktion.

Regionale styrker

Region Midtjylland har 23.092 arbejdspladser indenfor energi og klima og der eksporteres for 40,5 mia. kr.

Størstedelen af arbejdspladserne er indenfor fremstillingserhvervene, der også bidrager med den højeste eksportandel.

Der er en stærk positiv specialiseringsgrad indenfor fremstillingserhverv og en moderat positiv specialiseringsgrad for serviceerhverv, opgjort ud fra andelen af arbejdspladser i regionen. Der er også en stærk specialisering indenfor de primære erhverv, men dette område er dog meget lille.

Det fremgår af nedenstående at arbejdspladserne er fordelt over hele regionen, men at Ikast-Brande er den kommune med den største andel af arbejdspladser indenfor energi og klima.

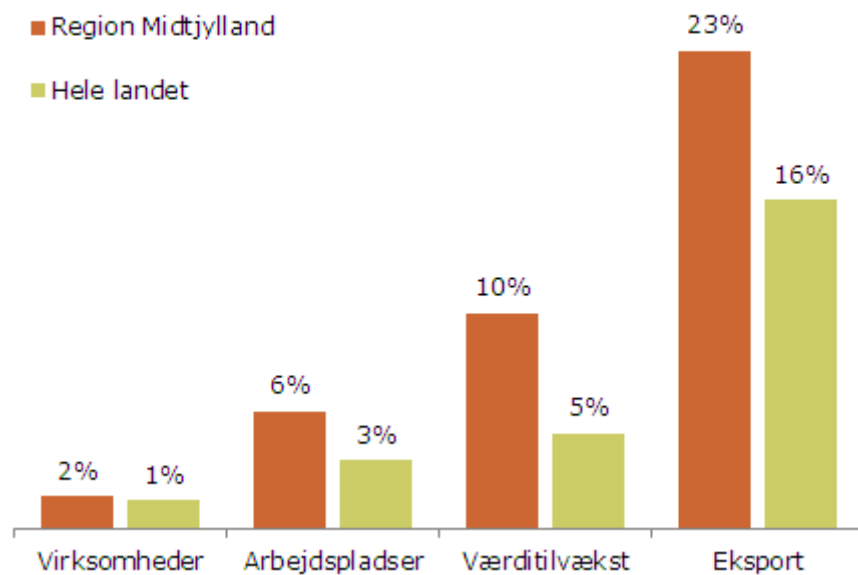
Region Midtjylland har en stærk styrkeposition indenfor vindkraft, da vindmølleproducenterne Vestas og Siemens har hovedkvarter i regionen.

Ydermere har region Midtjylland en styrkeposition indenfor bioøkonomi, hvor regionen i 2014 blev udpeget som en af fire mønsterregioner i EU.

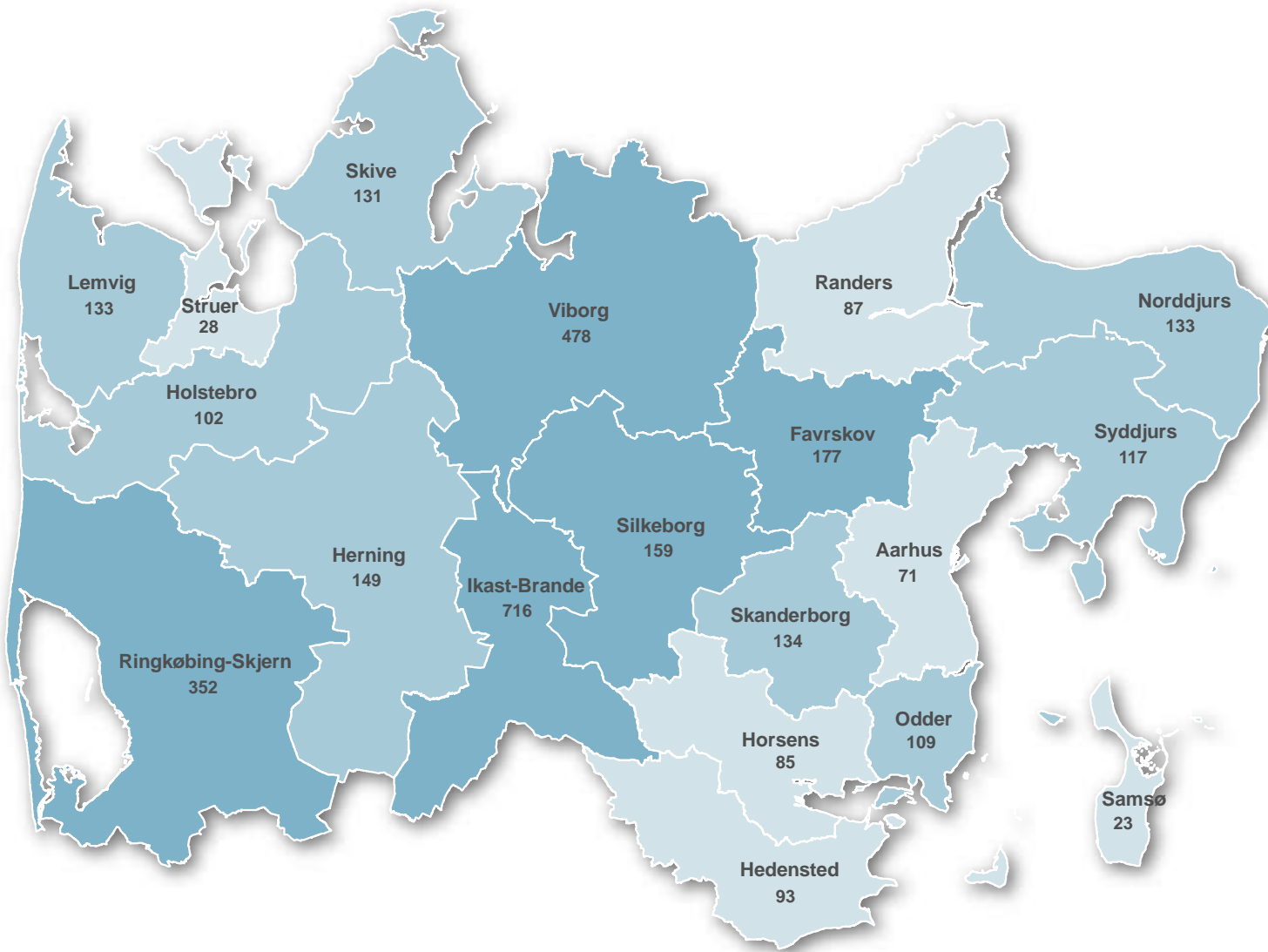
714	virksomheder
23.092	arbejdspladser
15,1	værditilvækst mio. kr.
40,5	eksport mio. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
2.1 Primære erhverv	3	100	62	60
2.2 Fremstillingserhverv	381	19.682	13.751	40.221
2.3 Serviceerhverv	330	3.310	1.281	194

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
2. Energi og klima	↘	↗	↑
2.1 Primære erhverv	↘	↗	↑
2.2 Fremstillingserhverv	↘	↗	↑
2.3 Serviceerhverv	↑	↑	↗

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	23.092	714
Favrskov	735	34
Hedensted	443	37
Herning	1.518	42
Holstebro	639	31
Horsens	785	37
Ikast-Brande	4.069	26
Lemvig	307	18
Norddjurs	442	19
Odder	182	15
Randers	734	58
Ringkøbing-Skjern	2.557	45
Samsø	8	0
Silkeborg	1.414	48
Skanderborg	759	46
Skive	623	33
Struer	59	12
Syddjurs	391	30
Viborg	4.746	48
Århus	2.681	135

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

DET BLÅ DANMARK I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Maritim nation

Danmark er blandt verdens førende maritime nationer. Danske rederier og shippingvirksomheder er den fjerdestørste operatør af udenlandsk bruttotonnage i verden.

Danmark har også en lang række virksomheder relateret til international skibsfart. Det er fx shippingfirmaer, skibsmæglere, havne, logistikvirksomheder, værfter og industri- og servicevirksomheder, som leverer udstyr, komponenter og service til skibe, ligesom Danmark har en stærk position inden for supply-aktiviteter til offshorevirksomhed inden for olie, gas og havvind.

Potentiale: Den globale handel forventes at stige igen efter den nuværende økonomiske krise, og her spiller søtransporten som en af de mest miljøvenlige og energieffektive transportformer en afgørende rolle i de globale værdikæder. Der er således fortsat vækstpotentiale for dansk skibsfart.

Den forventede vækst på offshoreområdet med blandt andet en tidobling af den globale kapacitet på havvind frem mod 2020 vil skabe øget aktivitet og beskæftigelse i de tilknyttede maritime supply-aktiviteter. Dette er nogle af Danmarks styrkepositioner. Der er også potentiale for at udnytte mulighederne i Arktis.

Danmark kan således blive et maritimt vækstcenter, hvor Danmark er kernen i det maritime Europa.

Regionale styrker

Det Blå Danmark spiller en beskeden rolle i Region Midtjylland.

Region Midtjylland har 753 virksomheder og 6.877 arbejdspladser indenfor det blå Danmark. Heraf er skibsfart og hjælpevirksomhed de erhverv, der bidrager med størst eksportandel og værditilvækst.

Der er flest arbejdspladser indenfor henholdsvis hjælpevirksomhed med 4.243 arbejdspladser og udstyr med 1.447 arbejdspladser.

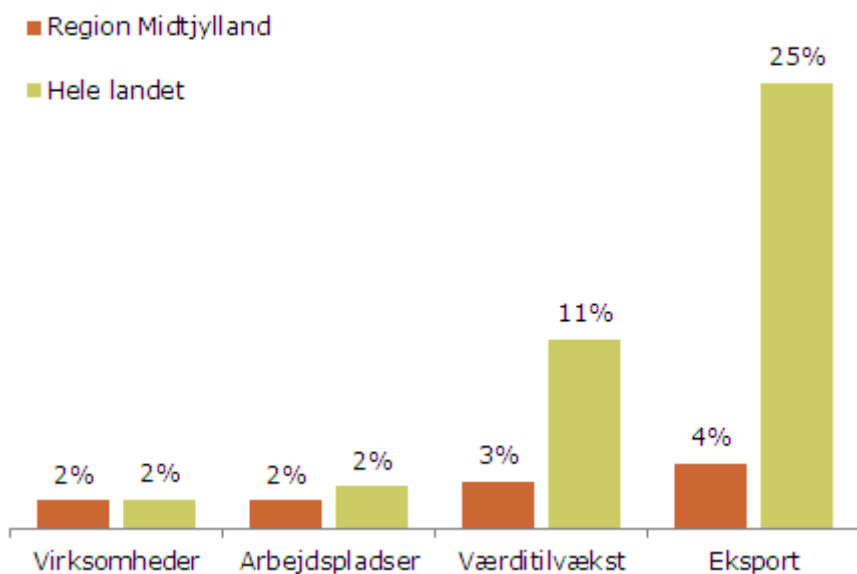
Midtjylland har ingen særlig specialisering indenfor det blå Danmark.

Dog råder regionen over en række havne.

753	virksomheder
6.877	arbejdspladser
4,0	værditilvækst mia. kr.
6,7	eksport mia. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
3.1 Olie og gas	3	7	6	21
3.2 Udstyr	276	1.447	655	609
3.3 Skibsbygning	133	577	316	352
3.4 Skibsfart	41	603	976	1.622
3.5 Hjelpevirksomhed	300	4.243	2.070	4.127

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
3. Det blå Danmark	↗	↗	↘
3.1 Olie og gas	↗	↗	↘
3.2 Udstyr	↘	↗	↘
3.3 Skibsbygning	↗	↗	↘
3.4 Skibsfart	↘	↘	↘
3.5 Hjelpevirksomhed	↗	↗	↘

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	6.877	753
Favrskov	181	31
Hedensted	411	38
Herning	532	50
Holstebro	147	17
Horsens	726	65
Ikast-Brande	122	24
Lemvig	277	22
Norddjurs	330	47
Odder	40	12
Randers	250	49
Ringkøbing-Skjern	325	37
Samsø	5	3
Silkeborg	335	42
Skanderborg	390	33
Skive	176	30
Struer	93	14
Syddjurs	47	36
Viborg	197	49
Århus	2.293	154

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

IKT OG DIGITAL VÆKST I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Digitalisering og anvendelse af IT er en vækstdriver og forandringskraft i dansk økonomi. Ved brug af ny teknologi og digitale løsninger kan virksomhederne styrke deres konkurrenceevne.

e-handel

Danskerne har i høj grad taget e-handel til sig, og det forventes, at knap halvdelen af den samlede detailhandel i 2020 vil foregå som e-handel. De danske virksomheder har imidlertid ikke i tilstrækkeligt omfang fulgt med denne omstilling. Trods en lang dansk e-handelstradition taber danske netbutikker terræn til udenlandske netbutikker.

De danske virksomheder udnytter således ikke i tilstrækkelig grad det modne hjemmemarked for e-handel som springbræt til at få styrke eksporten til forbrugere og virksomheder i andre lande med voksende markeder.

Digitale kompetencer

Markedet for digitale redskaber og læremidler er i hastig global vækst. Ifølge en international undersøgelse har det globale marked for e-læring nået en omsætning på over 500 mia. kr., og markedet forventes at vokse betydeligt de kommende år. Det giver muligheder for danske leverandører af digitale læremidler.

Regionale styrker

Region Midtjylland har 15.266 arbejdspladser og eksport for 3,5 mia. kr. indenfor IKT og digital vækst.

Region Midtjylland har ikke en styrkeposition indenfor IKT og digital vækst som helhed, men på underområdet industri står region Midtjylland stærkt, opgjort på andelen af arbejdspladser.

Der er 1.992 virksomheder indenfor IKT og digital vækst i region Midtjylland og de bidrager med en værditilvækst på 7,6 mia. kr.

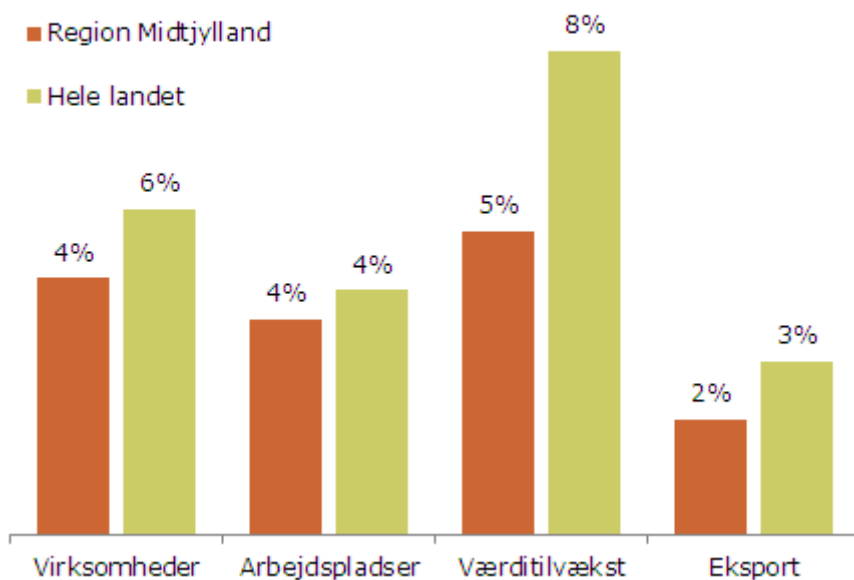
Det er især serviceerhvervene der bidrager med et højt antal arbejdspladser, værditilvækst og eksport.

Struer kommune har den højeste specialiseringsgrad indenfor IKT og digital vækst, idet kommunen har den største andel af arbejdspladser indenfor området. Dernæst kommer Århus, der også har en høj specialisering på området.

1.992	virksomheder
15.266	arbejdspladser
7,6	værditilvækst mio. kr.
3,6	eksport mio. kr.

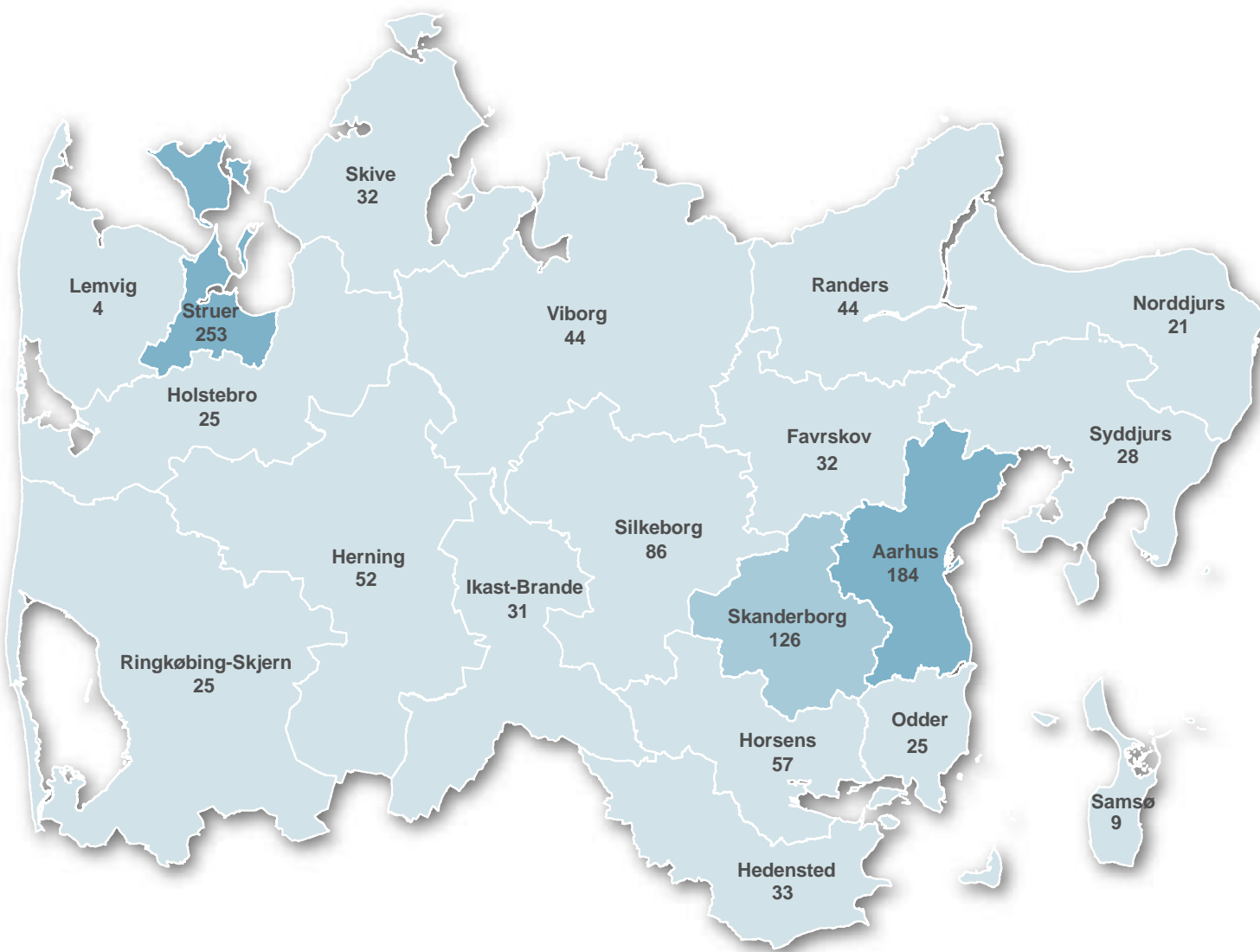
	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
4.1 Industri	40	1.527	1.072	1.667
4.2 Telekommunikation	57	3.068	783	42
4.3 Serviceerhverv	1.833	9.988	5.591	1.708
4.4 Engroshandel	62	683	196	134

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
4. IKT og digital vækst	↗	↗	↘
4.1 Industri	↘	↘	↗
4.2 Telekommunikation	↘	↘	↘
4.3 Serviceerhverv	↗	↗	↘
4.4 Engroshandel	↗	↗	↘

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	15.266	1.992
Favrskov	172	84
Hedensted	199	68
Herning	674	94
Holstebro	200	44
Horsens	668	93
Ikast-Brande	223	38
Lemvig	13	5
Norddjurs	87	44
Odder	54	28
Randers	477	113
Ringkøbing-Skjern	232	30
Samsø	4	6
Silkeborg	974	149
Skanderborg	908	136
Skive	192	46
Struer	689	25
Syddjurs	119	48
Viborg	556	115
Århus	8.825	826

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

KREATIVE ERHVERV I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Arkitektur, design og film

Danmark har i international sammenhæng anerkendte kompetencer indenfor arkitektur, design og film.

Der er globalt stigende fokus på, hvordan kreative brancher, som f.eks. arkitektur og design, kan bidrage til den grønne omstilling.

Potentiale: Danmark er generelt langt fremme indenfor udvikling af miljøvenlige løsninger, hvis de danske virksomheder indenfor arkitektur og design udnytter dette har de mulighed for at få del i den fremtidige vækst på dette område.

Mode og beklædning

I et internationalt perspektiv står Danmark stærkt indenfor områder som mode & beklædning.

Potentiale: Den voksende middelklasse i de nye vækstlande skaber et potentiale for øget efterspørgsel i mode- og beklædningsbranchen.

Møbler og interiør

Danmark er internationalt anerkendt indenfor området møbler og interiør.

Potentiale: Den stigende globale velstand skaber et større marked for møbler og interiør af god kvalitet.

Regionale styrker

De kreative erhverv bidrager med 28.817 arbejdspladser i region Midtjylland og eksporterer for 23,5 mia. kr.

Midtjylland har en klar styrkeposition indenfor mode, der bidrager med det højeste antal arbejdspladser, værditilvækst og eksportandel indenfor de kreative erhverv.

Det fremgår af nedenstående at Midtjylland også har en styrkeposition indenfor bøger og presse, der bidrager med 6.597 arbejdspladser og en værditilvækst på 2,1 mia. kr.

Midtjylland har også kompetencer indenfor møbler og interiør, hvor der er et større antal arbejdspladser og eksport.

Danmark har en høj specialisering og en stor eksportandel indenfor møbler og interiør, men branchen har gennem de senere år haft en markant nedgang i omsætningen. Der er derfor behov for omstilling og udvikling af nye forretningsmodeller.

Region Midtjyllands specialisering indenfor arkitektur er moderat og eksportandelen er begrænset, sammenlignet med nogle af de andre brancher.

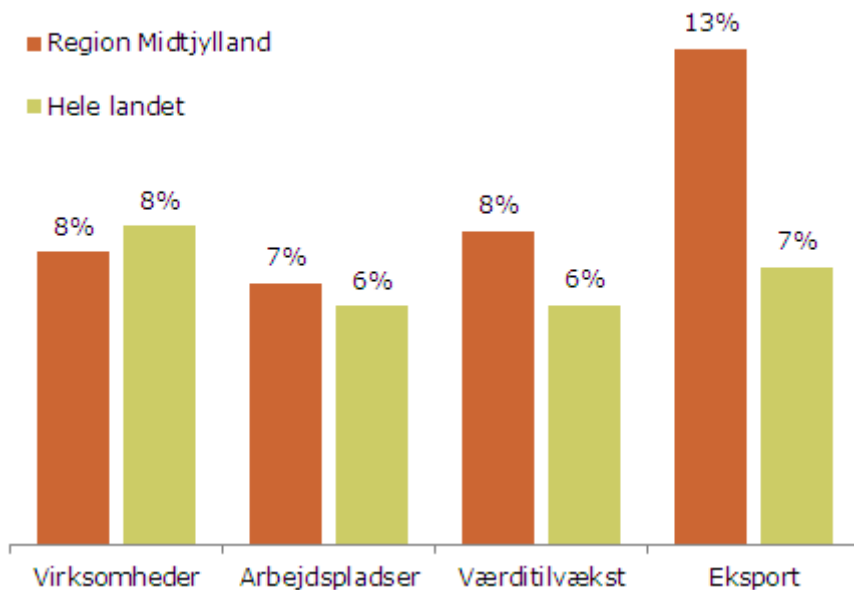
Midtjylland er kendt for at huse etablerede designvirksomheder, men på trods af dette har Midtjylland ikke en specialisering indenfor design.

Ikast-Brande har den største specialisering indenfor de kreative erhverv opgjort på antal arbejdspladser. Dette skyldes bl.a. at store virksomheder såsom Bestseller, dk company, JBS og Mascot har hovedkvarter i kommunen.

3.530	virksomheder
28.817	arbejdspladser
12,3	værditilvækst mia. kr.
23,5	eksport mia. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
5.1 Arkitektur	421	1.902	1.064	159
5.2 Design	531	1.165	373	219
5.3 Bøger og presse	689	6.597	2.133	665
5.4 Kunst og kunsthåndværk		1.263		
5.5 Radio og TV	101	838	453	1.018
5.6 Film og video	118	210	73	1
5.7 Indholdsproduktion og computere	124	1.751	541	863
5.8 Musik	73	220	69	21
5.9 Reklame	497	2.091	885	117
5.10 Mode	616	8.125	4.699	14.868
5.11 Møbler (og interiør)	360	4.655	2.012	5.591

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
5. Kreative erhverv og design	↘	↗	↘
5.1 Arkitektur	↗	↗	↘
5.2 Design	↗	↗	↘
5.3 Bøger og presse	↘	↘	↘
5.4 Kunst og kunsthåndværk	↗	↗	↘
5.5 Radio og TV	↘	↘	↘
5.6 Film og video	↗	↗	↘
5.7 Indholdsproduktion og computere	↘	↘	↘
5.8 Musik	↘	↘	↘
5.9 Reklame	↘	↘	↘
5.10 Mode	↗	↗	↗
5.11 Møbler (og interiør)	↘	↘	↗

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	28.817	3.530
Favrskov	601	94
Hedensted	720	82
Herning	2.505	270
Holstebro	1.330	100
Horsens	1.581	153
Ikast-Brande	2.998	134
Lemvig	208	23
Norddjurs	567	77
Odder	217	65
Randers	1.236	234
Ringkøbing-Skjern	920	93
Samsø	46	11
Silkeborg	2.620	231
Skanderborg	1.193	160
Skive	777	102
Struer	293	28
Syddjurs	422	112
Viborg	1.343	202
Århus	9.240	1.359

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

SUNDHED OG VELFÆRD I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Lægemidler og medicoområdet

På lægemiddel- og medicoområdet står danske virksomheder allerede i dag stærkt, når der ses på produktivitet, markedsandele, investeringer i forskning og udvikling, patentaktivitet mv.

Velfærds løsninger

De nye vækstmarkeder skal opbygge og udbygge deres velfærds-systemer i de kommende år, og de viser en betydelig interesse for danske velfærds løsninger.

Det globale marked for sundheds- og velfærds løsninger er i hastig vækst som følge af aldrende befolkninger, flere kronikere, livsstils-sygdomme samt borgernes øgede forventninger til behandling, pleje og omsorg.

Potentiale: Regeringens vækstplan i 2013 fastlagde at der er et betydeligt uudnyttet erhvervspotentiale inden for hjælpemidler, service- og driftsløsninger, rådgivning og sundheds-it.

Regionale styrker

Region Midtjylland har 5.612 arbejdspladser og eksport for 1,7 mia. kr. indenfor sundhed og velfærdsområdet.

Arbejdspladserne er fordelt nogenlunde ligeligt på fremstillingserhverv og handel.

Odder kommune har den højeste specialiseringsgrad indenfor sundhed og velfærd, opgjort efter andel arbejdspladser indenfor området.

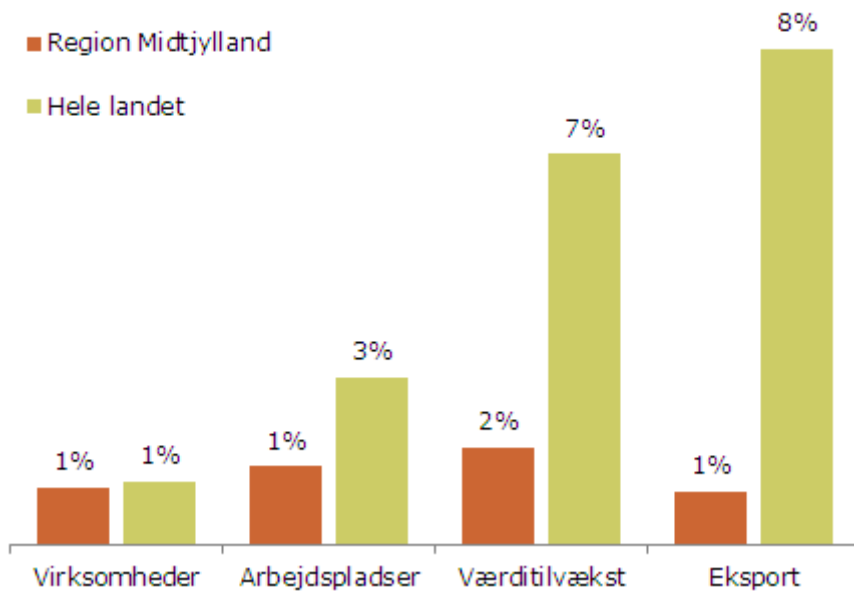
Fremstillingserhvervene har den højeste værditilvækst og eksport, hvor handel bidrager med det højeste antal arbejdspladser og virksomheder.

Region Midtjylland har kompetencer indenfor hjælpemiddelområdet, som udgør halvdelen af den sundhedsteknologiske eksport i regionen.

450	virksomheder
5.612	arbejdspladser
2,5	værditilvækst mio. kr.
1,7	eksport mio. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
6.1 Fremstillingserhverv	205	2.619	1.279	1.390
6.2 Handel	245	2.993	1.198	273

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
6. Sundheds- og velfærdsløsninger	↗	↗	↘
6.1 Fremstillingserhverv	↗	↗	↘
6.2 Handel	↗	↗	↘

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	5.612	450
Favrskov	170	19
Hedensted	309	20
Herning	312	23
Holstebro	210	19
Horsens	484	34
Ikast-Brande	120	11
Lemvig	68	6
Norddjurs	87	9
Odder	153	10
Randers	284	37
Ringkøbing-Skjern	212	10
Samsø	18	2
Silkeborg	401	41
Skanderborg	362	29
Skive	191	16
Struer	154	9
Syddjurs	159	16
Viborg	288	16
Århus	1.630	123

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

VAND, BIO OG MILJØLØSNINGER I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Miljøteknologier

Danmark har gennem en årrække haft en stærk position på det internationale marked på vandområdet, mens styrken inden for affaldshåndtering og luftteknologi er mindre tydelig.

Inden for vand- og bioområdet er Danmark det land, der ansøger om flest europæiske patenter i forhold til landets størrelse. Inden for affalds- og luftteknologi har Danmark også en høj patentaktivitet og ligger i top 5.

Potentiale: Potentialet er bundet meget op på eksport- og produktionsarbejdspladser, og en positiv udvikling vil kræve en bedring i vilkårene for Danmark som produktionsland. Opnås denne bedring, er det til gengæld vurderingen, at der er potentiale for at fastholde og skabe flere tusinde job inden for vand, bio og miljøløsninger.

Regionale styrker

Region Midtjylland har 9.910 arbejdspladser og eksport for 2,5 mia. kr. indenfor vand, bio og miljøløsninger.

Region Midtjylland har en moderat styrkeposition indenfor vand, bio og miljøløsninger, da regionens andel af arbejdspladser på området er højere end andelen nationalt.

Der er 473 virksomheder indenfor vand, bio og miljøløsninger i region Midtjylland og de bidrager med en værditilvækst på 542 mio. kr.

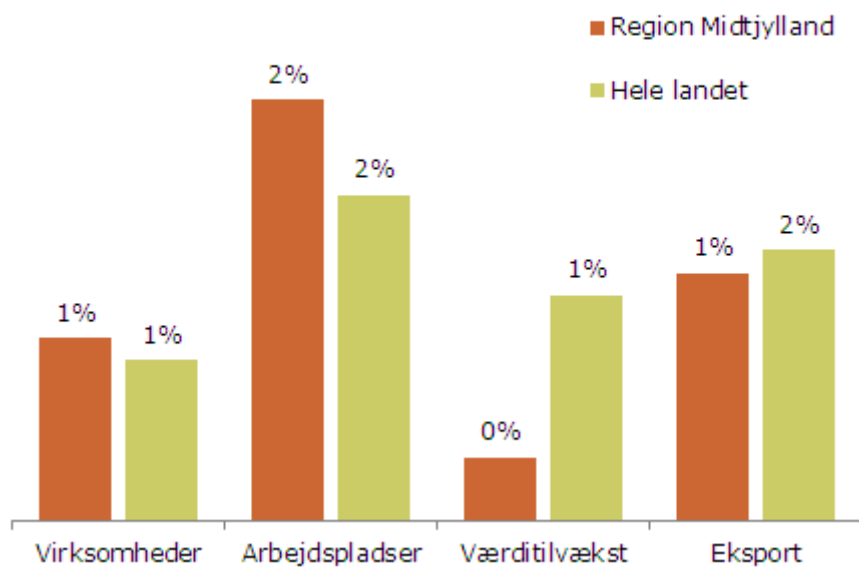
Struer kommune har den højeste specialiseringsgrad indenfor vand, bio og miljøløsninger, idet kommunen har den største andel af arbejdspladser indenfor området.

473	virksomheder
9.910	arbejdspladser
0,5	værditilvækst mio. kr.
2,5	eksport mio. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
7. Vand, bio og miljøløsninger	473	9.910	542	2.519

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	9.910	473
Favrskov	281	18
Hedensted	330	24
Herning	549	42
Holstebro	266	25
Horsens	391	33
Ikast-Brande	151	15
Lemvig	82	7
Norddjurs	212	11
Odder	69	10
Randers	1.284	31
Ringkøbing-Skjern	873	27
Samsø	0	1
Silkeborg	425	32
Skanderborg	323	25
Skive	213	17
Struer	612	5
Syddjurs	147	23
Viborg	535	41
Århus	3.165	86

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

TURISME I REGION MIDTJYLLAND

Nationale styrker og potentialer ifølge regeringens vækstteam

Storby- og erhvervsturisme

Danmark har i forhold til vores nabolande et relativt stort turismeerhverv.

Turismen i København har i perioden 2008-2012 oplevet en vækst på ca. 35 procent, mens den gennemsnitlige vækst for turismen i sammenlignelige europæiske storbyer har været på ca. 29 procent.

Potentiale: Der skal tiltrækkes flere turister til storby- og erhvervsturismen, fra bl.a. Kina og Rusland, som efterspørger danske high end produkter og dansk kultur, arkitektur, design og gastronomi.

Kyst- og naturturisme

Selvom udviklingen i kyst- og naturturismen har været faldende over de senest år, er det stadig det vigtigste marked for dansk turisme. Regeringen planlægger at vende denne udvikling ved at styrke turismeindsatsen.

Potentiale: Danmark skal målrette sit turismeprodukt til nye turistsegmenter og kundegrupper fra primær Tyskland, Sverige og Norge så udviklingen i kyst- og naturturismen kan vendes.

Regionale styrker

Region Midtjylland har 24.573 arbejdspladser indenfor turismeområdet og eksporterer for 913 mio. kr.

Det største antal arbejdspladser er indenfor restauration, der også bidrager med den højeste værditilvækst.

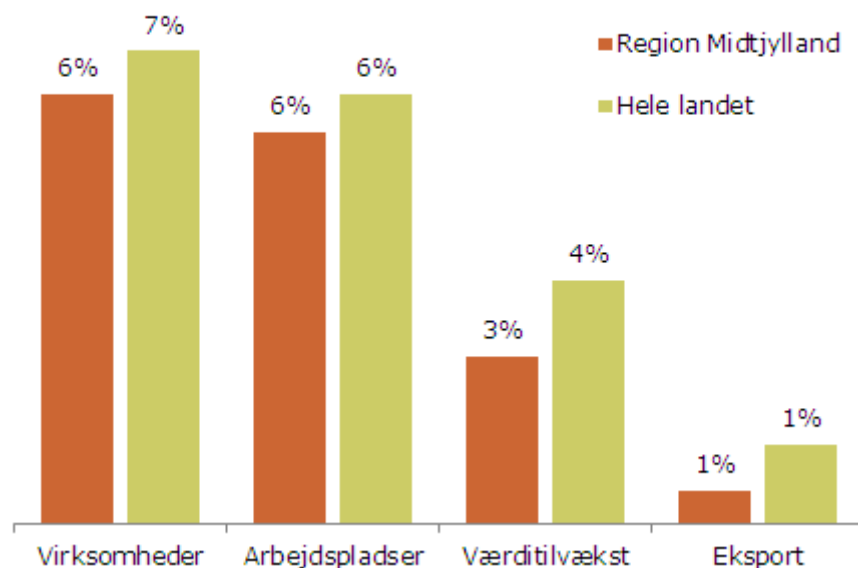
Region Midtjylland har samlet set ikke nogen specialisering i turisme, opgjort på andelen af arbejdspladser indenfor området. Midtjylland har dog en specialisering indenfor kultur og forlystelser, opgjort efter andelen af arbejdspladser i regionen.

Syddjurs er den kommune med den største specialisering indenfor turisme, opgjort på andelen af arbejdspladser indenfor området.

2.960	virksomheder
24.573	arbejdspladser
3,8	værditilvækst mio. kr.
0,9	eksport mio. kr.

	Virksomheder (antal)	Arbejdspladser (antal)	Værditilvækst (mio. kr.)	Eksport (mio. kr.)
8.1 Overnatning	358	3.711	808	2
8.2 Restauration	2.415	15.115	2.159	9
8.3 Kultur og forlystelser		3.766		
8.4 Rejse-service	105	1.120	436	846
8.5 Transport	82	861	348	56

Klyngens andel af den samlede private økonomi

	Vækst 2010-2013		
	Arbejdspladser	Erhvervsindkomst	Specialisering
8. Turisme	↑	↓	↔
8.1 Overnatning	↔	↓	↔
8.2 Restauration	↑	↑	↔
8.3 Kultur og forlystelser	↑	↑	↔
8.4 Rejse-service	↔	↑	↔
8.5 Transport	↓	↓	↔

	Arbejdspladser	Virksomheder
Region Midtjylland	24.573	2.960
Favrskov	429	68
Hedensted	587	86
Herning	2.001	170
Holstebro	1.114	136
Horsens	1.325	176
Ikast-Brande	501	78
Lemvig	454	67
Norddjurs	701	118
Odder	256	46
Randers	1.527	204
Ringkøbing-Skjern	1.439	157
Samsø	91	42
Silkeborg	1.653	219
Skanderborg	803	107
Skive	796	115
Struer	290	44
Syddjurs	851	125
Viborg	1.382	198
Århus	8.373	804

Specialiseringsgrad

- Ingen (61 - 100)
- Nogen (100 - 150)
- Stærk (150 +)

Datakilder og metode

Antallet af arbejdspladser og erhvervsindkomst er fundet via den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Seneste år er 2013.

Antallet af virksomheder, værditilvækst og eksport er fundet via regnskabsstatistikken. Seneste år er 2011.

Der ses udelukkende på de private erhverv.

Klyngens afgrænsning er foretaget på baggrund af branchekoder. Der kan derfor være virksomheder, som burde være med, der ikke kommer med. Omvendt vil der også være virksomheder, der ikke burde være med, som kommer med. Det vurderes dog, at det er en generel problemstilling, der gælder i alle regioner.

Af diskretioneringshensyn er det kun muligt at beregne specialiseringsgraden på kommuneniveau for fødevareerhvervet under et. Kommunale specialiseringer på underområder fremgår derfor ikke af specialiseringskortet. Et eksempel er ingrediensklyngen i Aarhus.

Fødevarers afgrænsning

1.1 Primære erhverv

- 01.11.00 Dyrkning af korn (undtagen ris), bælgfrugter og olieholdige frø
- 01.12.00 Dyrkning af ris
- 01.13.00 Dyrkning af grøntsager og meloner, rødder og rodknolde
- 01.19.00 Dyrkning af andre etårige afgrøder
- 01.21.00 Dyrkning af druer
- 01.22.00 Dyrkning af tropiske og subtropiske frugter
- 01.23.00 Dyrkning af citrusfrugter
- 01.24.00 Dyrkning af kernefrugter og stenfrugter
- 01.25.00 Dyrkning af andre træfrugter, bær og nødder
- 01.26.00 Jagt, fældefangst og serviceydelse i forbindelse hermed
- 01.27.00 Dyrkning af planter til fremstilling af drikkevarer
- 01.28.00 Dyrkning af krydderplanter, aromaplanter og lægeplanter
- 01.41.00 Avl af malkekvæg
- 01.42.00 Avl af andet kvæg og bøfler
- 01.45.00 Avl af får og geder
- 01.46.10 Avl af smågrise
- 01.46.20 Produktion af slagtesvin
- 01.47.00 Fjerkræavl
- 01.50.00 Blandet drift
- 01.61.00 Serviceydelser i forbindelse med planteavl
- 01.62.00 Serviceydelser i forbindelse med husdyravl
- 01.63.00 Forarbejdning af afgrøder efter høst

1.2 Forarbejdning af mælkeprodukter

- 10.51.00 Mejerier samt ostefremstilling
- 10.52.00 Fremstilling af konsumis

1.3 Forarbejdning af kød

- 10.11.10 Forarbejdning af svinekød
- 10.11.90 Forarbejdning af andet kød
- 10.12.00 Forarbejdning og konservering af fjerkrækød
- 10.13.00 Produktion af kød- og fjerkrækødprodukter

1.4 Produktion af ingredienser

- 10.41.00 Fremstilling af olier og fedtstoffer
- 10.42.00 Fremstilling af margarine o.l. spiselige fedtstoffer
- 10.62.00 Fremstilling af stivelse og stivelsesprodukter
- 10.81.00 Fremstilling af sukker
- 10.84.00 Fremstilling af smagspræparater og krydderier
- 11.06.00 Fremstilling af malt

1.5 Anden fødevarerproduktion

- 10.31.00 Forarbejdning og konservering af kartofler
- 10.32.00 Fremstilling af frugt- og grøntsagssaft
- 10.39.00 Anden forarbejdning og konservering af frugt og grøntsager
- 10.61.00 Fremstilling af mølleriprodukter
- 10.71.10 Industriel fremstilling af brød; kager mv.
- 10.72.00 Fremstilling af tvebakker og kiks; fremstilling af konserverede kager, tærter mv.
- 10.73.00 Fremstilling af makaroni, nudler, couscous og lignende dejvarer
- 10.82.00 Fremstilling af kakao, chokolade og sukkervarer
- 10.83.00 Forarbejdning af te og kaffe
- 10.85.00 Fremstilling af færdigretter
- 10.86.00 Fremstilling af homogeniserede produkter og diætmad
- 10.89.00 Fremstilling af andre fødevarer i.a.n.
- 11.01.00 Destillation, rektifikation og blanding af alkohol
- 11.02.00 Fremstilling af vin af druer
- 11.03.00 Fremstilling af cider og anden frugtvin
- 11.04.00 Fremstilling af andre ikke-destillerede gærede drikkevarer
- 11.05.00 Fremstilling af øl
- 11.07.00 Fremstilling af læskedrikke; fremstilling af mineralvand og andet vand på flaske

1.6 De blå erhverv

- 03.11.00 Havfiskeri
- 03.12.00 Ferskvandsfiskeri
- 03.21.00 Havbrug
- 03.22.00 Ferskvandsbrug
- 10.20.10 Fremstilling af fiskemel
- 10.20.20 Forarbejdning og konservering af fisk, krebsdyr og bløddyr, undtagen fiskemel

1.7 Agentur og engroshandel

- 46.11.00 Agenturhandel med landbrugsråvarer, levende dyr, tekstilmaterialer og halvfabrikata
- 46.17.10 Fiskeauktioner
- 46.17.90 Anden agenturhandel med føde-, drikke- og tobaksvarer
- 46.21.00 Engroshandel med korn, uforarbejdet tobak, såsæd og foderstoffer
- 46.22.00 Engroshandel med blomster og planter
- 46.23.00 Engroshandel med levende dyr
- 46.31.00 Engroshandel med frugt og grøntsager
- 46.32.00 Engroshandel med kød og kødprodukter
- 46.33.00 Engroshandel med mejeriprodukter, æg samt spiselige olier og fedtstoffer
- 46.34.10 Engroshandel med øl, mineralvand, frugt- og grøntsagssaft

... fortsættes på næste side

... fortsat fra forrige side

- 46.34.20 Engroshandel med vin og spiritus
- 46.36.00 Engroshandel med sukker, chokolade og sukkervarer
- 46.37.20 Engroshandel med kaffe, te, kakao og krydderier
- 46.38.10 Engroshandel med fisk og fiskeprodukter
- 46.38.90 Specialiseret engroshandel med fødevarer i.a.n.
- 46.39.00 Ikke-specialiseret engroshandel med føde-, drikke- og tobaksvarer
- 46.61.00 Engroshandel med landbrugsmaskiner, -udstyr og tilbehør hertil

1.8 Detailhandel

- 47.11.10 Købmænd og døgnkiosker
- 47.11.20 Supermarkeder
- 47.11.30 Discountforretninger
- 47.21.00 Frugt- og grøntforretninger
- 47.22.00 Slagter- og viktualieforretninger
- 47.23.00 Fiskeforretninger
- 47.24.00 Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer
- 47.25.00 Detailhandel med drikkevarer
- 47.29.00 Anden detailhandel med fødevarer i specialforretninger
- 47.81.00 Detailhandel med føde-, drikke- og tobaksvarer fra studepladser og markeder

1.9 Støtteerhverv

- 10.91.00 Fremstilling af færdige foderblandinger til landbrugsdyr
- 20.15.00 Fremstilling af gødningsstoffer og nitrogenprodukter
- 20.20.00 Fremstilling af pesticider og andre agrokemiske produkter
- 28.30.00 Fremstilling af landbrugs- og skovbrugsmaskiner
- 28.93.00 Fremstilling af maskiner til føde-, drikke- og tobaksvarerindustrien
- 71.20.10 Kontrol af levnedsmidler

Energi og klimas afgrænsning

2.1 Primære erhverv

- 05.10.00 Indvinding af stenkul
- 05.20.00 Indvinding af brunkul
- 07.10.00 Brydning af jernmalm
- 07.21.00 Brydning af uran- og thoriummalme
- 07.29.00 Brydning af andre ikke-jernholdige metalmalme
- 08.92.00 Indvinding og agglomering af tørv
- 08.99.00 Anden råstofindvinding i.a.n.

2.2 Fremstillingserhverv

- 19.10.00 Fremstilling af koks mv.
- 19.20.00 Fremstilling af raffinerede mineralolieprodukter
- 24.20.00 Fremstilling af rør og hule profiler og tilhørende fittings af stål
- 24.46.00 Oparbejdning af nukleart brændsel
- 25.11.00 Fremstilling af metalkonstruktioner og dele heraf
- 25.21.00 Fremstilling af radiatorer og kedler til centralvarmeanlæg
- 25.30.00 Fremstilling af dampkedler undtagen centralvarmekedler
- 27.11.00 Fremstilling af elektriske motorer, generatorer og transformere
- 27.12.00 Fremstilling af elektriske fordelings- og kontrolapparater
- 27.20.00 Fremstilling af batterier og akkumulatorer
- 27.52.00 Fremstilling af ikke-elektriske husholdningsapparater
- 22.11.10 Fremstilling af gummidæk og gummislanger; vulkanisering af dæk
- 28.11.90 Fremstilling af motorer og turbiner undtagen motorer til vindmøller, flyvemaskiner, motorkøretøjer og knallerter
- 28.13.00 Fremstilling af andre pumper og kompressorer
- 28.14.00 Fremstilling af andre haner og ventiler
- 28.15.00 Fremstilling af lejer, tandhjul, tandhjulsudvekslinger og drivelementer
- 28.21.00 Fremstilling af ovne, ildsteder og fyringsaggregater
- 28.25.00 Fremstilling af køle- og ventilationsanlæg (til industriel brug)
- 28.92.00 Fremstilling af maskiner til råstofindvindingsindustrien samt bygge og anlæg
- 35.11.00 Produktion af elektricitet
- 25.21.00 Fremstilling af radiatorer og kedler til centralvarmeanlæg

2.3 Serviceerhverv

- 09.90.00 Serviceydelser i forbindelse med anden råstofindvinding
- 35.12.00 Transmission af elektricitet
- 35.13.00 Distribution af elektricitet
- 35.14.00 Handel med elektricitet
- 35.22.00 Distribution af gas
- 35.23.00 Handel med gas gennem rørledninger
- 25.30.00 Fremstilling af dampkedler undtagen centralvarmekedler
- 46.71.00 Engroshandel med fast, flydende og luftformigt brændstof og lignende varer
- 71.12.90 Anden teknisk rådgivning

Det blå Danmarks afgrænsning

3.1 Olie og gas

06.10.00 Indvinding af råolie

06.20.00 Indvinding af naturgas

09.10.00 Serviceydelser i forbindelse med indvinding af råolie og naturgas

3.2 Udstyr

28.12.00 Fremstilling af hydraulisk udstyr

33.12.00 Reparation af maskiner

33.14.00 Reparation af elektrisk udstyr

3.3 Skibsbygning

30.11.00 Bygning af skibe og flydende materiel

30.12.00 Bygning af både til fritid og sport

33.15.00 Reparation og vedligeholdelse af skibe og både

33.20.00 Installation af industrimaskiner og -udstyr

3.4 Skibsfart

50.10.00 Sø- og kysttransport af passagerer

50.20.00 Sø- og kysttransport af gods

50.30.00 Transport af passagerer ad indre vandveje

50.40.00 Transport af gods ad indre vandveje

3.5 Hjelpevirksomhed

52.10.00 Oplagrings- og pakhusvirksomhed

52.21.10 Stationer, godsterminaler mv.

52.22.10 Erhvervshavne

52.22.20 Bugserings-, bjærgnings- og redningsvæsen mv.

52.24.00 Godshåndtering

52.29.10 Skibsmæglere

52.29.20 Speditører

52.29.90 Andre tjenesteydelser i forbindelse med transport

71.20.20 Teknisk afprøvning og kontrol

77.34.00 Udlejning og leasing af skibe og både

IKT og digital væksts afgrænsning

4.1 Industri

26.11.00 Fremstilling af elektroniske komponenter og plader

26.12.00 Fremstilling af printplader o.l.

26.40.00 Fremstilling af elektronik til husholdninger

26.80.00 Fremstilling af magnetiske og optiske media

4.2 Telekommunikation

61.10.00 Fastnetbaseret telekommunikation

61.20.00 Trådløs telekommunikation

61.30.00 Satellitbaseret telekommunikation

61.90.00 Anden telekommunikation

4.3 Serviceerhverv

58.29.00 Anden udgivelse af software

62.01.00 Computerprogrammering

62.02.00 Konsulentbistand vedrørende informationsteknologi

62.03.00 Computer facility management

62.09.00 Anden it-servicevirksomhed

63.11.00 Databehandling, webhosting og lignende serviceydelser

63.12.00 Webportaler

95.11.00 Reparation af computere og ydre enheder

95.12.00 Reparation af kommunikationsudstyr

4.4 Engroshandel

46.52.10 Engroshandel med elektronisk udstyr

46.52.20 Engroshandel med telekommunikationsudstyr

Kreative erhvervs afgrænsning

5.1 Arkitektur

71.11.00 Arkitektvirksomhed

5.2 Design

74.10.10 Industriel design og produktdesign

74.10.20 Kommunikationsdesign og grafisk design

74.10.30 Indretningsarkitekter og rumdesign

5.3 Bøger og presse

18.11.00 Trykning af dagblade

18.12.00 Anden trykning

18.13.00 Prepress- og premedia-arbejde

18.14.00 Bogbinding og lignende serviceydelser

46.49.20 Engroshandel med bøger, papir og papirvarer

58.11.00 Udgivelse af bøger

58.13.00 Udgivelse af aviser og dagblade

58.14.10 Udgivelse af ugeblade og magasiner

58.14.20 Udgivelse af distrikts- og annonceblade

83.91.00 Anden forretningservice i.a.n.

74.20.00 Fotografisk virksomhed

5.4 Kunst og kunsthåndværk

90.01.10 Teater- og koncertvirksomhed

90.01.20 Selvstændigt udøvende scenekunstnere

90.02.00 Hjælpeaktiviteter i forbindelse med scenekunst

90.03.00 Kunstnerisk skaben

90.04.00 Drift af teater- og koncertsale, kulturhuse mv.

5.5 Radio og TV

26.30.00 Fremstilling af kommunikationsudstyr

46.43.20 Engroshandel med radio og tv mv.

59.11.20 Produktion af tv-programmer

60.10.00 Radiovirksomhed

60.20.00 Tv-virksomhed

5.6 Film og video

59.11.10 Produktion af film og videofilm

59.12.00 Aktiviteter, der udøves efter produktion af film, video- og tv-programmer

59.13.00 Distribution af film, video- og tv-programmer

5.7 Indholdsproduktion og computere

26.20.00 Fremstilling af computere og ydre enheder

46.51.00 Engroshandel med computere, ydre enheder og software

58.21.00 Udgivelse af computerspil

5.8 Musik

18.20.00 Reproduktion af indspillede medier

32.20.00 Fremstilling af musikinstrumenter

46.43.30 Engroshandel med indspillede videoer, cd'er, dvd'er mv.

59.20.00 Indspilning af lydoptagelser og udgivelse af musik

5.9 Reklame

73.11.10 Reklamebureauer

73.11.90 Anden reklamevirksomhed

5.10 Mode

01.49.20 Avl af pelsdyr mv.

14.11.00 Fremstilling af beklædningsartikler af læder

14.12.00 Fremstilling af arbejdsbeklædning

14.13.00 Fremstilling af anden yderbeklædning

14.14.00 Fremstilling af underbeklædning

14.19.00 Fremstilling af andre beklædningsartikler samt tilbehør

14.20.00 Fremstilling af varer af pelsskind

14.39.00 Fremstilling af andre strikkede og hæklede beklædningsartikler

15.12.00 Fremstilling af tasker, kufferter, sadelmagervarer mv.

15.20.00 Fremstilling af fodtøj

26.52.00 Fremstilling af ure

32.12.00 Fremstilling af smykker i ædle metaller og relaterede produkter

32.13.00 Fremstilling af bijouteri og lignende varer

46.16.00 Agenturhandel med tekstiler, beklædning, pelsværk, fodtøj og lædervarer

46.42.10 Engroshandel med beklædning

46.42.20 Engroshandel med fodtøj

46.48.00 Engroshandel med ure, smykker og guld- og sølvvarer

46.49.30 Engroshandel med kufferter og lædervarer

5.11 Møbler og interiør

13.92.10 Fremstilling af boligtekstiler

13.93.00 Fremstilling af tæpper

23.41.00 Fremstilling af keramiske husholdningsartikler og pyntegenstande

27.40.00 Fremstilling af elektriske belysningsartikler

31.09.00 Fremstilling af andre møbler

46.15.00 Agenturhandel med møbler, husholdningsartikler og isenkram

46.44.10 Engroshandel med porcelæns- og glasvarer

46.47.00 Engroshandel med møbler, tæpper og belysningsartikler

Sundhed og velfærds afgrænsning

6.1 Fremstillingserhverv

- 21.10.00 Fremstilling af farmaceutiske råvarer
- 21.20.00 Fremstilling af farmaceutiske præparater
- 22.19.00 Fremstilling af andre gummiprodukter
- 22.29.00 Fremstilling af andre plastprodukter
- 23.19.00 Fremstilling og bearbejdning af andet glas (herunder teknisk glas)
- 26.60.10 Fremstilling af høreapparater og dele hertil
- 26.60.90 Fremstilling af bestrålingsudstyr og elektromedicinsk og elektroterapeutisk udstyr
- 30.92.00 Fremstilling af cykler og invalidekøretøjer
- 32.50.00 Fremstilling af medicinske og dentale instrumenter samt udstyr hertil

6.2 Handel

- 46.46.10 Engroshandel med medicinalvarer og sygeplejeartikler
- 46.46.20 Engroshandel med læge- og hospitalsartikler
- 46.73.00 Engroshandel med metaller og metalmalme
- 47.73.00 Apoteker
- 47.74.00 Detailhandel med medicinske og ortopædiske artikler
- 47.78.10 Optikere

Vand, bio og miljøløsningers afgrænsning

7 Vand, bio og miljøløsninger

- 36.00.00 Vandforsyning
- 37.00.00 Opsamling og behandling af spildevand
- 38.11.00 Indsamling af ikke-farligt affald
- 38.12.00 Indsamling af farligt affald
- 38.21.10 Behandling og bortskaffelse af ikke-farligt affald
- 38.21.20 Bortskaffelse af affald med energiproduktion
- 38.22.00 Behandling og bortskaffelse af farligt affald
- 38.31.00 Demontering af udtjente køretøjer, skibe, maskiner mv.
- 38.32.00 Genbrug af sorterede materialer
- 39.00.00 Rensning af jord og grundvand og anden form for forureningsbekæmpelse
- 46.74.00 Engroshandel med isenkram, varmeanlæg og tilbehør
- 46.77.00 Engroshandel med affaldsprodukter
- 47.30.00 Servicestationer
- 71.12.40 Geologiske undersøgelser og prospektering, landinspektører mv.
- 71.20.90 Anden måling og teknisk analyse
- 72.19.00 Anden forskning og eksperimentel udvikling inden for naturvidenskab og teknik

Turismens afgrænsning

8.1 Overnatning

- 55.10.10 Hoteller
- 55.10.20 Konferencetre og kursusjendomme
- 55.20.00 Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold
- 55.30.00 Campingpladser
- 55.90.00 Andre overnatningsfaciliteter
- 68.31.20 Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.

8.2 Restauration

- 56.10.10 Restauranter
- 56.10.20 Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.
- 56.21.00 Event catering
- 56.29.00 Anden restaurationsvirksomhed
- 56.30.00 Cafeér, værtshuse, diskoteker mv.

8.3 Kultur og forlystelser

- 91.20.00 Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
- 91.03.00 Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner
- 91.04.00 Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
- 93.11.00 Drift af sportsanlæg
- 93.19.00 Andre sportsaktiviteter
- 93.21.00 Forlystelsesparker o.l.
- 93.29.10 Lystbådehavne
- 93.29.90 Andre forlystelser og fritidsaktiviteter

8.4 Rejse-service

- 79.11.00 Rejsebureauer
- 79.12.00 Rejsearrangører
- 79.90.00 Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed

8.5 Transport

- 49.39.20 Turistkørsel og anden landpassagertransport
- 50.10.00 Sø- og kysttransport af passagerer
- 50.30.00 Transport af passagerer ad indre vandveje
- 51.10.10 Ruteflyvning
- 51.10.20 Charter- og taxifyvning